

नेपाल सरकार

महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय

फोन: ५५४७०१५

५५२३८२७

फ्याक्स: ५५२१२१४

E-Mail: dwd1@wlink.com

Web site: www.dwd.gov.np

महिला तथा बालबालिका विभाग

(लैङ्गिक हिंसा निवारण, मानव बेचबिखन नियन्त्रण तथा बाल संरक्षण शाखा)

प स: २०७३।०७४

च नं. ६२

पुल्चोक, ललितपुर

मिति: २०७३।०४।१७

विषय: परिपत्र सम्बन्धमा ।

श्री महिला तथा बालबालिका कार्यालय
७५ जिल्ला ।

बालगृह र विद्यालयहरूमा धर्म प्रचारका गतिविधि संचालन भईरहेका सम्बन्धमा आ.व. ०७२/७३ को तथ्याङ्क अनुसार ५७७ बाल गृहमा १६४०० जना बालबालिका रहेका छन् । ती मध्ये बालक ७९८९ र बालिका ८४११ छन् । ती गृहहरू संचालन गर्न र उपलब्ध गराउने सेवा सुविधाको मापदण्डसहित "आवासीय बाल गृह संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९" नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदले मिति २०६९/१/४ मा जारी गरी बाल गृहहरूमा रहने बालबालिकाहरूलाई गुणस्तरीय सेवा एवं बालमैत्री वातावरणमा हुर्कन पाउने नैसर्गिक हकलाई व्यवस्थित गरेको छ ।

वेवारिस, अनाथ तथा अभिभावकविहिन बालबालिकाहरूलाई विशेष संरक्षण र हेरचाहमा बाल गृहलाई अन्तिम विकल्पको रूपमा लिने र सकेसम्म बालबालिकाहरूलाई बैकल्पिक स्याहारका अन्य पद्धतिहरू अबलम्बन गर्ने नेपाल सरकारको नीति रहेको छ । यस अनुरूप मन्त्रालयबाट परिवार संरक्षण कार्यक्रम तथा समुदायमा आधारित संरक्षण प्रणाली मार्फत बालबालिकालाई समुदायमा नै राख्ने कार्यक्रम संचालन भईरहेको छ ।

तर पछिल्लो केही समय यता बाल गृहहरूमा धर्म प्रचार भईरहेको भन्ने विषयमा सार्वजनिक संचारका माध्यमका साथै सार्वजनिक संजाल मार्फत प्रकाशन भईरहेका छन् । २०७३ असार २२ गते अनलाईन खबरमा चितवन जिल्लाका बालगृहहरूका साथै मुनलाईट बोर्डिङ स्कूलमा समेत धर्म प्रचार गर्ने उद्देश्यले बालबालिकालाई प्रार्थना गराउने, गृह परिसरमा र बालबालिका बस्ने कोठामा धर्म परिवर्तन गराउने खालका पोष्टर पम्पलेटहरू टाँस्ने जस्ता गतिविधिहरू संचालन भईरहेको विषय प्रकाशित भएको छ । नेपाल सरकारको गुनासो सुन्ने निकाय "हेलो सरकार" मा समेत पटक पटक यस विषयमा उजुरी भईरहेको छ । बाल कल्याण गृहमा अभिभावक भएका बालबालिका सिफारीस भई आएको पाईएको, कतिपय अभिभावकहरूले नै बालगृहमा आफ्ना छोरा छोरी राखी दिनका लागि अनुरोध गर्ने गरेको र बालगृहमा रहेका बालबालिका नियमानुसार धर्मपुत्र धर्मपुत्रीमा समेत जाने प्रावधान रहेको हुँदा आमाबाबु भएका बालबालिका समेत धर्मपुत्र धर्मपुत्री जान सक्ने अवस्था रहेको छ । पहिले बालगृहमा पठाएका

नेपाल सरकार

महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय

फोन: ५५४७०१५

५५२३८२७

फ्याक्स: ५५२१२१४

E-Mail: dwd1@wlink.comWeb site: www.dwd.gov.np

महिला तथा बालबालिका विभाग

(लैङ्गिक हिंसा निवारण, मानव बेचबिखन नियन्त्रण तथा बाल संरक्षण शाखा)

प स: २०७३।०७४

च नं. ६२

पुल्चोक, ललितपुर

वास्तविक पहिचान समेत गुमाउन सक्ने गम्भीर अवस्था रहेको छ । यस पृष्ठभूमिमा उक्त विषयलाई सम्बोधन गर्न तथा व्यवस्थापन गर्न मिति २०७३/०३/३० को माननीय उप-प्रधानमन्त्रीस्तरबाट देहायका निर्णयहरू भएकाले उक्त निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने व्यवस्थाका लागि जिल्लास्थित कार्यालयहरूलाई परिपत्र गरिदिन अनुरोध भै श्री महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंको च.नं. ०३ मिति २०७३।०४।०६ को पत्रवाट लेखि आएको हुँदा सो अनुसार गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

निर्णयहरू:

१. आवासीय बाल गृह संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९ का प्रावधानहरूलाई परिपालना गराउने व्यवस्थाका साथै परिपालना नगर्ने बालगृहलाई कानुनी कारवाही गर्ने व्यवस्था मिलाउन सम्पूर्ण जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई निर्देशन दिने ।
२. जिल्ला स्थित बाल गृहको अनुगमन गरी धर्म प्रचारको उद्देश्यबाट प्रेरित भई बाल गृह संचालन नगर्न नगराउन र गराएको पाईएमा प्रचलित कानुन बमोजिम कारवाही हुने जानकारी बाल गृहलाई गराउने र मापदण्डको परिच्छेद ८ को दफा (८.३.२) मा भएको प्रावधान अनुरूपको अनुगमन समितिले निरन्तर अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउन महिला तथा बालबालिका कार्यालयलाई निर्देशन दिने ।
३. कुनैपनि मानिस बालिग भएपछि मात्र आफूले अपनाउने धर्मका विषयमा निर्णय गरी धार्मिक स्वतन्त्रताको उपयोग गर्न सक्ने संबैधानिक तथा कानूनी प्रावधान रहेको हुँदा बालापनमा नै अमुक धर्म अनुसरण वा परिवर्तन गर्ने कार्य संविधान र कानुन विपरित हुने हुँदा विद्यालयलाई निर्देशन दिन र सो को अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउन जिल्लास्थित शिक्षा कार्यालयलाई निर्देशन दिने ।

बोधार्थ:-

श्री महिला बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौं ।

श्री जिल्ला बाल कल्याण समिति: ७५ जिल्ला

श्री जिल्ला शिक्षा कार्यालय: ७५ जिल्ला

(विनोद कुमार खनाल)

शाखा अधिकृत